

Sygn. akt **VIII Ua 6/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka (spr.) SSO Jolanta Łanowy-Klimek
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018r. w Gliwicach

sprawy z odwołania K. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 14 grudnia 2017 r. **sygn. akt** VI U 322/17

1) oddala apelację,

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonej K. C. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 6/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lipca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 lipca 2017r. do 12 lipca 2017r.

K. C. odwołała się od powyższej decyzji domagając się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres. Nadto odwołująca wniosła o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu. Odwołująca podniosła, że organ rentowy bezzasadnie przyjął, że po dniu 30 czerwca 2017r. odwołująca kontynuowała działalność zarobkową, podczas gdy taka działalność faktycznie nie była przez nią prowadzona.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podnosząc że tytuł do ubezpieczenia chorobowego odwołującej w (...) Sp. z o.o. w K. ustał w dniu 30 czerwca 2017r., zaś odwołująca po ustaniu tytułu ubezpieczenia kontynuowała podjętą w dniu 1 września 2012r. działalność zarobkową.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017r. sygn. akt VI U 322/17 Sąd Rejonowy w G., w punkcie pierwszym, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 lipca 2017r. do 12 lipca 2017r. oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego, w punkcie drugim wyroku.

Sąd Rejonowy oparł powyższe orzeczenie na następującym stanie faktycznym i poczynił następujące rozważania:

Odwołująca od roku 1996 pracowała na podstawie umowy o pracę. Od 1 września 2012r. odwołująca prowadzi działalność gospodarczą w ramach której świadczy usługi księgowe. Działalność ta polega na dokonywaniu rozliczeń księgowych klientów na podstawie dostarczanych przez nich dokumentów. Klienci powinni dostarczyć odwołującej dokumenty do 10-go dnia miesiąca.

Odwołująca od czasu urodzenia drugiego dziecka cierpi na silne bóle kręgosłupa. W czerwcu 2017r. ból był tak intensywny, że odwołująca nie była w stanie dojeżdżać do pracy do K., nie mogła też wstać z łóżka. Od 29 czerwca 2017r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim wystawionym przez lekarza ortopedę traumatologa. Odwołująca zaprzestała też wykonywania prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, o czym poinformowała swoich klientów. Poprosiła ich, by na czas jej niezdolności do pracy znaleźli inną osobę do prowadzenia księgowości. Odwołująca nie zawiesiła prowadzonej działalności gospodarczej w okresie niezdolności do pracy, bowiem żaden przepis prawa nie obliłgował jej do tego.

Z dniem 30 czerwca 2017r. ustał stosunek pracy łączący odwołującą z jej pracodawcą.

W czasie zwolnienia lekarskiego odwołująca nie wykonywała czynności życia codziennego w domu. Obowiązki zostały przejęte między innymi przez męża odwołującej.

Odwołująca miała świadomość, że skoro zachorowała w trakcie trwania umowy o pracę to po ustaniu stosunku pracy dostanie zasiłek chorobowy nie wykonując pracy.

W spornym okresie odwołująca nie wykonywała żadnych czynności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. W ramach działalności gospodarczej w spornym okresie nie zatrudniała też żadnej osoby. Dopiero po otrzymaniu kolejnej decyzji odmawiającej jej prawa do zasiłku chorobowego za dalsze okresy, odwołująca zatrudniła pracownika (na podstawie umowy zlecenie) do prowadzenia księgowości, aby mieć środki do życia.

W lipcu 2017r. na rzecz odwołującej wpłynęły wynagrodzenia za czynności wykonane przez nią w ramach prowadzonej działalności w miesiącach wcześniejszych, tj. maju i czerwcu 2017r.

Z dniem 30 sierpnia 2017r. odwołująca przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą wobec kolejnych otrzymywanych decyzji ZUS odmawiających prawa do zasiłku chorobowego.

Powyższych ustaleń Sąd I instancji dokonał w oparciu o akta organu rentowego, umowy zlecenia z 14.08.2017r. (k.19-20), oświadczenia z 27.11.2017r. (k. 21), zgłoszenia do ubezpieczeń – druk (...) P (...) (k. 24-25), oświadczenia z 27.11.2017r. (k. 26-27), zeznania świadka M. C. (k. 28v), przesłuchanie odwołującej (k. 29-30).

W powyższym zakresie Sąd uznał okoliczności sprawy za bezsporne i wszechstronnie wyjaśnione i przyjął, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji powołując się na treść art. 6 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 roku, poz. 159 ze zm.), zwanej ustawą zasiłkową, wskazał reguły, od spełnienia których zależy przyznanie prawa do zasiłku chorobowego, w tym zwłaszcza dla osoby, której niezdolność do pracy trwała po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego.

Dalej Sąd I instancji podzielił pogląd doktryny, zgodnie z którym wspólną cechą wszystkich przyczyn wyłączającą prawo do zasiłku chorobowego jest istnienie innych źródeł dochodu. R. legis tego przepisu sprowadza się bowiem do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkadza w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym uzyskaniu nowego źródła dochodu. Wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie przepisu art. 13 powołanej ustawy dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu, natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 maja 2003r., III UZP 3/03, OSNP 2004, nr 2, poz. 39; jak również Sąd Najwyższy w uchwale z 30 sierpnia 2001r., sygn. akt III ZP 11/2001, OSP z 12 poz. 599). Zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 4 czerwca 2012r. sygn. akt I UK 13/12, LEX nr 1218583).

W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał, iż za działalnością zarobkową można uznać jedynie taką działalność, która stanowi dla ubezpieczonego źródło dochodu z tytułu jego własnej pracy. Samo bowiem posiadanie w okresie niezdolności do pracy umowy zlecenia, fakt samego zgłoszenia pracownika do systemu ubezpieczeń społecznych, czy też - jak to miało miejsce w niniejszej sprawie - posiadanie zarejestrowanej działalności gospodarczej, nie uzasadnia odmowy przyznania prawa do zasiłku chorobowego. Istotne jest bowiem faktyczne wykonywanie działalności zarobkowej, nie zaś sam fakt istnienia umowy, zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, czy też posiadania zarejestrowanej działalności gospodarczej.

Równocześnie Sąd Rejonowy uznał, że ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, a więc także czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu, należy do sfery ustaleń faktycznych. Istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, to działalność ta była faktycznie prowadzona i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne. Nie wyklucza to jednak możliwości przeprowadzenia dowodu przeciwnego, tyle, że powinna to uczynić zainteresowana tym strona (tak: Sąd Najwyższy w wyroku: z 18 listopada 2011r., I UK 156/11, LEX nr 1102533, i z 22 lutego 2010r. I UK 240/09, LEX nr 585723).

W ocenie Sądu Rejonowego, w przedmiotowej sprawie zostało wykazane, że w spornym okresie odwołująca faktycznie nie wykonywała czynności w ramach działalności gospodarczej. Ustalono bowiem, że odwołująca w okresie orzeczonej niezdolności do pracy,

z uwagi na stan zdrowia, nie była w stanie wykonywać żadnych czynności. Poinformowała również klientów o niemożności prowadzenia ich księgowości, także zwykle obowiązki domowe zostały przejęte przez męża odwołującej.

Sąd Rejonowy podkreślił też, że odwołująca zachorowała w okresie ubezpieczenia pracowniczego i w spornym okresie korzystała z okresu zasiłkowego rozpoczętego z racji obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego. Natomiast sam fakt zarejestrowania działalności gospodarczej nie mógł pozbawić odwołującej tego uprawnienia. Sąd miał bowiem na uwadze, że zgodnie z poglądem Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wyrażonym

w wyroku z 25 października 2001r. w sprawie III AUa 324/01, LEX nr 1521310), nie narusza przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa pracownik, który zachorował w czasie zatrudnienia i jest nieprzerwanie niezdolny do pracy po dniu rozwiązania stosunku pracy, aż do wyczerpania okresu zasiłkowego przewidzianego w art. 8 ustawy i za cały ten okres ma prawo do zasiłku chorobowego nawet, gdy po dacie rozwiązania stosunku pracy podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa Sąd Rejonowy w punkcie pierwszym orzeczenia zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 lipca 2017r. do 12 lipca 2017r. W dalszej kolejności Sąd I instancji uzasadnił rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w całości, apelujący zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, pod postacią art. 13 ust. 1, pkt 2 i art. 17, ust. 1 ustawy zasiłkowej, poprzez uznanie, że odwołująca w spornym okresie nie wykonywała faktycznie czynności w ramach działalności gospodarczej, podczas, gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona nie zwiesiła prowadzonej działalności gospodarczej oraz prowadziła działalność gospodarczą generując między innymi koszty w postaci umowy leasingowej samochodu, a także otrzymywała wpływy na konto.

W oparciu o tak postawiony zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, jak również zarzucił, iż Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, że zaprzestanie osiągania, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, osiągania dochodów nie jest jednoznaczne z faktycznym jej nieprowadzeniem. ZUS podkreślił nadto, że w obiegu prawnym, zaprzestanie prowadzenia działalności następuje z chwilą jej formalnego zawieszenia lub zakończenia z równoczesnym wykreśleniem z rejestru. Z kolei faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, które nie znalazło odzwierciedlenia w ewidencji działalności gospodarczej, nie powoduje wyłączenia przedsiębiorcy prowadzącego tą działalność z ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego.

W odpowiedzi na apelację odwołująca wniosła o oddalenie apelacji organu rentowego i zasądzenie od ZUS na rzecz odwołującej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Równocześnie w uzasadnieniu podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko i podzieliła argumentację Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny a następnie dokonał jego prawidłowej oceny i trafnie zastosował obowiązujące przepisy.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i wyprowadzone na ich podstawie wnioski oraz ocenę prawną. Nie zachodzi w tej sytuacji potrzeba szczegółowego ich powtarzania (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1999r., I PKN 21/98, OSNAP 2000/4/143).

Zarzuty apelacji Sąd Okręgowy uznał za niezasadne. Zaś przedstawiona w opozycji do Sądu Rejonowego własna wykładnia wskazanych w apelacji przepisów przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. nie zasługuje na uwzględnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U.

z 2014r., poz. 159 ze zm.), zwanej ustawą zasiłkową, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Natomiast jak stanowi art. 13 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że K. C. była niezdolna do pracy w okresie do 12 lipca 2017r. oraz, że ta niezdolność powstała w trakcie ubezpieczenia pracowniczego. Bezspornie też jej stosunek pracy, a tym samym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego, ustał z dniem 30 czerwca 2017r. Zatem jej niezdolność do pracy powstała po ustaniu ubezpieczenia chorobowego.

Kwestią sporną w sprawie niniejszej jest, czy odwołująca K. C., wobec zarzutu apelującego, jako osoba niezdolna do pracy, po ustaniu stosunku pracy, kontynuowała działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Wprawdzie apelujący podnosi, iż pojęcie działalności zarobkowej, niezdefiniowane ani na gruncie ustawy zasiłkowej, ani też w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, należy rozumieć szeroko, tj. jako każdą pracę, czy działalność zarobkową, mogącą stanowić źródło dochodów. W ocenie apelującego pozawała to na przyjęcie założenia, że pod pojęciem podjęcia lub kontynuowania działalności zarobkowej, stanowiącej przyczynę wyłączającą prawo do zasiłku, należy rozumieć istnienie innych źródeł dochodów, będących tytułem do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniających prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Z kolei jedynie

w okresie od zarejestrowania prowadzenia działalności gospodarczej, do jej formalnego wykreślenia, czas w którym dokonano jej zawieszenia, można traktować jako okres w którym nie była ona prowadzona.

Należy wskazać że ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, a tym samym czy zaistniała przerwa w jej prowadzeniu, należy do sfery ustaleń faktycznych. Samo bowiem istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej. Wprawdzie wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, zgodnie z którym osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia

o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. W konsekwencji domniemywa się, że skoro nie nastąpiło wykreślenie działalności gospodarczej z ewidencji, to działalność ta była faktycznie prowadzona

i w związku z tym istniał obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozbawienie w niniejszej sprawie prawo do zasiłku chorobowego miałoby uzasadnienie wówczas, gdyby odwołująca uzyskała tytuł ubezpieczenia w postaci prowadzenia działalności gospodarczej (kontynuując działalność, która nie podlegała obowiązkowi opłacania składek wobec prowadzenia jej równolegle

z pracowniczym zatrudnieniem), czyli gdyby podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a w konsekwencji nabyła tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W tym kontekście nabiera znaczenia okoliczność faktycznego prowadzenia (kontynuowania) działalności gospodarczej po ustaniu ubezpieczenia pracowniczego. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (vide wyroki Sądu Najwyższego: z 22 lutego 2010r., I UK 240/09, LEX nr 585723, z 18 października 2011r., II UK 51/11, LEX nr 1110977 i z 18 listopada 2011r., I UK 156/11, LEX nr 1102533) należy stwierdzić, że wpis do ewidencji tej działalności (rejestr) stwarza domniemanie jej prowadzenia. Domniemanie to może zostać obalone w razie udowodnienia, że działalność ta nie była prowadzona wskutek zaistnienia szczególnych, zazwyczaj losowych, okoliczności. W takich okolicznościach nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego a co za tym idzie nie powstaje tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym nie obejmuje okresu, w którym zaprzestano prowadzenia działalności gospodarczej albo zawieszono jej prowadzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn. zm.).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie zwraca uwagę, iż postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd Rejonowy, w pełni wykazało, iż odwołująca obaliła domniemanie kontynuowania działalności zarobkowej, po ustaniu tytułu obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego. M. K. C. wykazała, iż jej stan zdrowia nie pozawalał jej na osobiste podejmowanie jakichkolwiek działań faktycznych wchodzących w zakres czynności obejmujących prowadzenie działalności gospodarczej. Była ona bowiem w tym czasie niezdolna do wykonywania jakichkolwiek prac, nawet związanych z prowadzeniem domu. Ze względu na silne stany bólowe, przeważnie leżała w łóżku, zaś prowadzeniem domu

i związanymi z tym obowiązkami zajmował się jej mąż. Nie była natomiast w stanie wykonywać jakichkolwiek prac stanowiących przedmiot jej działalności gospodarczej

i faktycznie ich nie prowadziła. Za prowadzenie takich spraw nie można bowiem traktować niezależnego od jej działania lub zaniechania, wpływu środków pieniężnych na konto,

z tytułu wykonanych przez powstaniem niezdolności do pracy, umów cywilnoprawnych. Podobnie w zakres tych czynności nie można zaliczyć związania jej w tym czasie umową leasingu, która trwała już wcześniej od pewnego czasu i z realizacją, której nie wiązało się ze strony odwołującej podejmowanie jakichkolwiek działań. Faktycznie w ramach tej umowy odwołująca nabyła bowiem samochód, którego w czasie niezdolności do pracy, ze względu na stan zdrowia, nie używała.

Sąd Okręgowy podziela zatem stanowisko Sądu I instancji, iż nie zostały spełnione przesłanki wyłączające prawo do zasiłku chorobowego przewidziane w art. 13 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy zasiłkowej z 25 czerwca 1999r.

W konsekwencji Sąd odwoławczy, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono

w punkcie drugim orzeczenia, po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10, ust. 1, pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.), zasądając od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 120 złotych.

(-) SSO Teresa Kalinka (ref.) (-) SSO Mariola Szmajduch (-) SSO Jolanta Łanowy – Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia